

Утвърдил:.....
Директор на СУ „Св.Св. Кирил и Методий“
/Елена Андреева/

ЕДИННИ УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА

ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАИ НА ТОРМОЗ СРЕД УЧЕНИЦИТЕ

Настоящите правила регламентират задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз. Те са част от превантивните дейности, които се предприемат на равнище училище.

I.Задължения на персонала на училището

1.Педагогически съвет

- Приема настоящите правила, като част от Правилника за дейността на училището.

2. Координационен съвет

- Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на равнище училище;
- Обобщава резултатите от извършване на „оценка на ситуацията“ в началото и на учебната година и запознава заинтересованите страни с обобщените резултати;
- Обобщава предложенията на класовете и изготвя общоучилищни правила и ценности;
- Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз;
- Прави мотивирани предложения до директора с цел подобряване на работата;
- Подпомага класните ръководители с материали и консултации, съдейства за организирането на периодични обучения на учителите по темата за насието и тормоза

3.Педагогически съветник

- Член е на Координационния съвет за противодействие на тормоза в училище;
- Съдейства на класните ръководители при извършване на оценката на тормоза в училище;
- Отговаря за воденето и съхранението на Дневника за регистриране на случаите на тормоз и съпътващата документация;
- Участва в екипите за работа по случай и разработва програми за работа с деца в риск

4.Класни ръководители

- В началото и в края на учебната година извършват оценка на тормоза между учениците в класа по методика, определена от Координационния съвет;
- Запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз;
- Инициират приемането на правила и ценности на равнище клас, които поставят на видно място в класната стая;

- В плана на класа планират провеждането на дейности, свързани с формирането у учениците на нагласи и социални умения, недопускащи насилие;
- За всеки случай на насилие или тормоз попълват протокол, който предават на педагогическият съветник;
- Участват в работата на екипа, сформиран по конкретен случай на ученик от класа;
- Информират родителите в началото на всяка учебна година за Училищната политика за противодействие на тормоза, както и за приетите Единни правила за действие в случаи на тормоз сред учениците;
- Информират родителите при всяка проява на тормоз, в които детето им е участник и за предприетите от училището мерки

5. Всички учители

- Включват темата за насилието и тормоза в учебни единици, при които това е възможно;
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ;
- Познават и използват установената система за информирание и съобщаване за случаи на тормоз между учениците;
- Познават и прилагат правилата и последствията, приети от съответния клас и изискват от учениците да ги спазват

6. Дежурни учители

- Стриктно спазват утвърдения от директора график за дежурство;
- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на тормоз по време на дежурството;
- Докладват на училищното ръководство за всеки случай на тормоз.

7. Непедагогически персонал

- Полагат грижи за предотвратяване на прояви на насилие и тормоз в училищни помещения, за които отговарят;
- Познават основните принципи на действие в ситуации на тормоз и ги прилагат;
- Не допускат прояви на тормоз и насилие и съобщават за тях на класен ръководител, помощник-директор, директор

II. Процедура за информирание и съобщаване на случаи на тормоз

- Дете, жертва на тормоз - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение№ 2), в който описва ситуацията.
- Дете, упражнило тормоз - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение№ 2), в който описва ситуацията, изпълнява указанията на УКССТН за предотвратяване на тормоза.
- Деца, които помагат и подкрепят тормоза - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение№ 2), в който описва ситуацията.
- Дете-наблюдател - уведомява класния ръководител устно, родителят попълва Протокол за съобщаване за насилие (Приложение№ 2), в който описва ситуацията.
- Всеки класен ръководител може да договори с учениците си от класа и други форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.
- Всеки учител и служител, наблюдавал ситуация на насилие между деца, е длъжен да информира УКССТН чрез попълване на формата за протокол.

III. Процедури за регистриране, докладване и разглеждане на случаи на тормоз

Всеки учител или служител, станал свидетел на ситуация на тормоз или за която е получил сигнал /от ученик, родители ли друг служител от училището/ е длъжен да се намеси, за да прекрати ситуацията на тормоз.

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

1. Всяка ситуация на тормоз трябва да бъде регистрирана и описана в единен регистър на

училището от учителя, който я е наблюдавал. За целта е утвърден „Протокол за отговор на насилие"(Приложение №1). Той се предава на председателя на УКССТН, който го съхранява.

2. Действия в случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик.

Учителят или служителят действат в следната последователност:

- извеждат пострадалото дете от опасната зона и оказват долекарска помощ;
  - при непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обаждат на телефон 112;
  - уведомяват веднага училищното ръководство и УКССТН, които уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява родителите/настойниците на детето;
  - описват ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
3. Действия при установяване, че дете е жертва на насилие или е в риск от такова.
    - Всеки служител на СУ „Св.Св.Кирли Методий “ - Белица, на когото стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява училищното ръководство и родителите/настойниците на детето.
    - Учителят описва ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
    - След проверка на случая директорът свиква УКССТН, който подава сигнал до Отдел „Закрила на детето".
    - УКССТН изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от психолог, класен ръководител и родител.
  4. Действия при установяване, че дете е упражнило тормоз.
    - Учителят описва ситуацията писмено в Протокол за отговор на насилие"(Приложение №1).
    - Ситуацията се регистрира в единния регистър.
    - Детето, упражнило тормоз описва ситуацията и родителят я записва в Протокол №2.
    - За изясняване на случая от други деца-наблюдатели родителите им описват ситуацията в Протокол №2.
    - Класният ръководител уведомява и свиква среща с родителите.
    - Свиква се УКССТН.
    - УКССТН уведомява МКБППМН, полицията и отдел „Закрила на детето".
    - УКССТН изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията у детето.

IV. Мерки при кризисни ситуации

1. **УКССТН заседава най-малко един път в учебен срок и обсъжда изпълнението на плана, както и резултати от дейността си.**
2. При наличие на писмен или устен сигнал, комисията се събира на заседание в рамките на 24 часа.
3. При възникване на кризисната ситуация веднага се уведомява Директора на училището. В рамките на един час подава сигнал в РУО, Отдел "Закрила на детето", Областна администрация и полицията.
4. При възникване на кризисна ситуация или получен сигнал за ученик, жертва или в риск от насилие, УКССТН съставя индивидуален план за кризисна интервенция

V.: НАСОКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ

1. Прекратяване на ситуация на насилие и тормоз.
2. Подход за възстановяване на щетата.
3. Действия при тежък инцидент или при повторна ситуация на насилие или тормоз.
4. Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността.
5. Действия при насилие на дете/ученик срещу член на екипа на институцията.
6. Действията при насилие на възрастен срещу дете/ученик.

VI.: КОГА, КОЙ И КЪДЕ МОЖЕ ДА ПОДАВА СИГНАЛ ЗА ДЕТЕ В РИСК?

1. Кога се подава сигнал за дете в риск?
2. Кой подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?
3. Къде може да се подава сигнал за дете в риск или в ситуация на насилие и тормоз?

1. Кога се подава сигнал за дете в риск?

Съгласно Закона за закрила на детето (чл. 7, ал. 1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане”, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.

Съгласно ал. 2 „Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“.

2. Кой подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

При идентифициране на случаи на насилие и тормоз на деца/ученици в училище директорът следва да бъде незабавно уведомен. От страна на институцията сигналът се подава от директора. Всеки член на институцията, който е станал свидетел на ситуация на насилие и тормоз, е длъжен незабавно да уведоми ОЗД и /или полицията.

Съгласно Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето (чл. 10, ал. 5) в случаите, отнасящи се до насилие над дете, се разглеждат и анонимни сигнали.

В случай на подозрение за ситуация на тормоз, всеки служител в институцията може да проведе консултация, като се свърже с Националната телефонна линия за деца и разговаря с консултант на телефон 116 111, а в ситуации на кибернасилие и кибертормоз – да се свърже с Националния център за безопасен интернет на телефон 124 123 или чрез сайта www.safenet.bg.

3. Къде може да се подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

Към Държавната агенция за закрила на детето функционира Национална телефонна линия за деца 116 111, която работи 24 часа в денонощието. Линията е с национално покритие, достъпна от територията на цялата страна, напълно безплатна за обаждращите се, независимо дали звънят от стационарен или мобилен телефон. Националната телефонна линия за деца предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца. Към нея при необходимост могат да се обръщат за съдействие и професионалисти. В случаи, касаещи насилие и тормоз в интернет (кибернасилие и кибертормоз), сигнал може да се подава към Националния център за безопасен интернет. Към центъра функционира консултативна линия, отворена в работните дни между 10 и 16 часа на телефон 124 123, имейл helpline@online.bg и чат в сайта www.safenet.bg. Консултациите на линията са анонимни и на нея могат да се

свързват както деца, така и професионалисти и родители. Сигнал може да бъде подаден и към националния телефон за спешни повиквания: 112.

ДЕЙСТВИЯ ПРИ РЕГИСТРИРАНЕ СЛУЧАИ НА ТОРМОЗ И НАСИЛИЕ

Ниво на тормоз	Отговор на училището	Документиране	Процедури за интервенция
<p>Първо ниво - нарушаване на правилата:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физическо насилие: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане, хапане, ритане, чупене и т.н. • Форми на психическо насилие: заплахи, клюки, обиди, ругаене, клевети, подигравки, прякори, унижение, изключване от групови или съвместни дейности, предпочитания, базирани на различие, слухове и т.н. • Форми на сексуално насилие: неприлични жестове и действия, вербален тормоз, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете, възрастен, злоупотреба с власт при изнудване, склоняване, принуждаване към сексуални действия. • Форми на кибернасилие: обидни колажи, снимки, видеа, коментари, обаждания, съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи и др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване на език на омраза, кражба на профили. 	<p>Действията се предприемат от кл. р-тел или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група ученици или за клас.</p> <p>При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.</p> <p>Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, последствията са по-сериозни, се предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.</p>	<p>Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкува като тормоз.</p>	<p>1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/ интервенция към всички участници.</p> <p>Кл. ръководител/ учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие.</p> <p>Уведомяване на родител от кл. р-тел/ учител.</p> <p>Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците от кл. р-тел/ учител.</p> <p>Мерки и действия от страна на кл. р-тел/учител – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.</p> <p>Проследяване изпълнението на предприетите мерки и действия.</p>

<p>Второ ниво – повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или насилие с по-сериозни последици – тормоз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически тормоз: шамари, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на психически тормоз: изнудване, заплахи, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки пред целия клас, публично унижение, обиди; интриги, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, манипулиране и използване. • Форми на сексуален тормоз: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози. • Форми на кибертормоз: непоискано заснемане и разпространяване на снимки, видео; злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение, унижителни за детето снимки/видео, кражба на 	<p>Действията от кл.р-тел/ учител заедно с психолог, председател или представител на координационния съвет и задължително участие на родител, като се уведомява директора.</p> <p>По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай.</p> <p>Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, следва да се уведоми директора, който следва да се обърне към ОЗД.</p>	<p>Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилото се или класния ръководител/ учителя.</p> <p>Възстановяване на щети при наличие на такива.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/ интервенция към всички участници. 2. Учителят/кл. р-тел подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към ОЗД. 3. Учителят/ кл. р-тел съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случай. 4. Уведомяване на родител. 5. Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на работа по случая. 6. Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.
---	--	---	---

профил и използване език на ограда.			
--	--	--	--

<p>Трето ниво – системна злоупотреба и ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето на участниците в ситуацията:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Форми на физически: сбиване, задушаване, събаряне, изгаряне и др. наранявания, намушкване, провесване, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. • Форми на психически тормоз: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, клетви, публично унижение, изолация, ограничаване на движението, склоняване за употреба на ПАВ, включване в антисоциални групи и организации, групово измъчване и организиране на банди, последиците от които нараняват други. • Форми на сексуален тормоз: съблазняване от друго дете, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение. • Форми на кибертормоз: повторно непоискано заснемане и разпространение на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография. 	<p>Уведомява се ОЗД и/или органите на полицията, РУО. Действията на ниво училище се предприемат от директора заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, ОЗД, полиция и др.). Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията. При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.</p>	<p>Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случаи, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето, Наредба за приобщаващото образование, ЗПУО.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 2. Учителят/кл. р-тел подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията. 3. Уведомяване на родител. 4. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците. 5. Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора. Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с детето или ученика, училището установява връзка с тези организации или услуги и синхронизира дейностите. 6. Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.
---	--	---	--

ПРОТОКОЛ за съобщаване /отговор/ на насилие № ..... /.....

№	Трите имена на ученика	Клас	Класен ръководител

Дата: ..... , час: .....

Описание на ситуацията: :.....
 .....
 .....
 .....

Предприети мерки: :.....

.....
 .....
 .....

Коментар: :.....

.....
 .....
 .....

Подпис:.....

родител на .....
ученик/чка от ..... клас
с класен ръководител .....

Определям детето си като:

- Дете, жертва на тормоз
- Дете, упражнило тормоз
- Дете, което помага и подкрепя тормоза
- Дете - пряк наблюдател
- Дете, знаещо информация за ситуацията

Дата ....., час .....

Описание на ситуацията:.....
.....
.....
.....

Коментар.....
.....
.....
.....
.....

Подпис на родител: .....
.....
.....
.....
.....

Подпис:.....

Настоящите Единни училищни правила за действие в случаи на тормоз в училище са изготвени от Координационния съвет за противодействие на тормоза в училище и са приети от ПС на заседание на 10.09.2024г. / Протокол № 8